

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Näkövammaisten liitto ry kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta esittää näkemyksensä luonnoksesta fossiilittoman liikenteen tiekartaksi. Näkövammaisten liitto on näkövammaistyötä tekevien yhdistysten yhteistyöjärjestö, joka toimii näkemisen ja näkövammaisuuden asiantuntijana. Suomessa näkövammaisia ihmisiä on noin 55 000.

Pääministeri Marinin hallituskaudella laaditaan tiekartta fossiilittomaan liikenteeseen. Tiekartassa esitetään keinot, joilla kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt puolitetaan vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon ja liikenne muutetaan nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä.

Näkövammaisten liitto pitää tärkeänä kasvihuonepäästöjen vähentämisen tavoitteita. Tässä lausunnossa Näkövammaisten liitto arvioi henkilöliikennettä näkövammaisten ihmisten ja heidän kotitalouksiensa näkökulmasta.

Autokannan uudistamisen toimenpide on yksi perusta kasvihuonepäästöjen puolittumiseen. Sillä on väistämättä vaikutusta myös näkövammaisten ihmisten ja heidän perheidensä elämään. Monilla näkövammaisilla ihmisillä on käytössään oma auto, jota ajaa näkevä ihminen. Tämä näkevä ihminen voi olla esimerkiksi perheenjäsen, ystävä tai henkilökohtainen avustaja. Auto saattaa olla näkövammaiselle välttämätön muun muassa työn, arjen sujumisen tai vapaa-ajan toimien vuoksi.

Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan sähköautojen määrä tulee merkittävästi kasvamaan. On tosiasia, että henkilöautoille on tarvetta myös tulevaisuudessa. Tämä korostaa energiatehokkuutta ja käyttövoiman merkitystä suhteessa tavoitteisiin vähentää kasvihuonepäästöjä.

Näkövammaisten liitto on tietoinen, että veroasiat kuuluvat valtiovarainministeriölle. Verotukseen liittyvillä seikoilla on kuitenkin oleellinen merkitys ajateltaessa tämän periaatepäätöksen tavoitteita.

Tällä hetkellä vamman perusteella annettava autoveron palautus on määritelty muun muassa seuraavasti:

Palautettavan autoveron enimmäismäärä on 3 770 euroa, kun palautus myönnetään 80-prosenttisen liikunta- tai näkövammaisen tai 60-prosenttisen pysyvän invaliditeetin perusteella.

Määrittelyssä on myös muita yksityiskohtia, mutta ne eivät koske näkövammaisia ihmisiä. Sen vuoksi Näkövammaisten liitto on nostanut määrittelystä esiin vain yllä olevan kohdan.

Vähäpäästöisten autojen hinnat ovat korkeampia kuin perinteisten diesel- ja bensiiniautojen. Tämä yhdistettynä autoveron palautusjärjestelmään, jossa vähäpäästöisessä autossa veron osuus voi olla hyvinkin pieni, voi aiheuttaa tilanteen, jossa näkövammaisen ihmisen ei kannata ostaa vähäpäästöistä autoa.

Autoveron suuruus määräytyy porrastetusti auton CO₂-päästöjen mukaan. Verotaso vaihtelee 2,7–48,9 prosentin välillä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vähäpäästöisten autojen autovero voi olla hyvinkin pieni ja autoveron palautus kattaa sen sataprosenttisesti. Auton kokonaishinnan vuoksi näkövammaiselle ihmiselle jäävä maksuosuus on kuitenkin näiden autojen korkeiden hintojen vuoksi merkittävä. Vaikka näkövammaisen ihmisen haluaisi esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjuntaan osallistuakseen hankkia vähäpäästöisen auton, eurot voivat ohjata toisin.

Vammaisille suunnattu verotuksen kautta kohdentuva tukijärjestelmä auton hankintaan ei vastaa taloudellisesti tätä päivää. Keskeisin haaste on autoveronpalautuksen vähäinen taloudellinen merkitys suhteessa vähäpäästöisen tai nollapäästöisen auton nettohintaan. Taloudellisista lähtökohdista tämä järjestelmä ei kannusta hankkimaan vähäpäästöistä tai nollapäästöistä autoa, vaikka tahtotila siihen olisi.

Näkövammaisten liitto esittää, että valtio rakentaa kannustimia siten, että ne ohjaavat vammaisten ihmisten autonhankintaprosesseja vähäpäästöisten tai nollapäästöisten autojen suuntaan. Periaatepäätöksen luonnoksen mukaan ensimmäisen vaiheen toteutuksen yhteydessä päätetään tuista ja kannusteista liikenteen päästöttömyyden edistämiseksi syksyllä 2021. Näkövammaisten liitto pitää tärkeänä, että käynnistetään arviointityö riittävän tuen osoittamiseksi vammaisille

ihmisille nollapäästöisten tai vähäpäästöisten autojen hankintaan. Tällä olisi oma vaikutuksensa kasvihuonepäästöjen vähentämiseen.

Näkövammaisten liitto ry

Jukka Tahvanainen

toimitusjohtaja

Sari Kokko

järjestöjohtaja

Kokko Sari
Näkövammaisten liitto ry